

De O van Ontwikkeling

In sommige gemeenten dreigen peuterspeelzalen te verdwijnen. Zo niet in Leiden, integendeel. Dankzij een lange traditie met stevig peuterzaalwerk wordt de meerwaarde ervan breed onderschreven. De Leidse gemeenteraad stemde ook unaniem in met het plan om bij de harmonisatie te zorgen dat het peuterspeelzaalwerk zijn sleutelrol in de ontwikkeling van peuters kan blijven vervullen.

En dat is logisch, vindt verantwoordelijk wethouder Roos van Gelderen. 'Als je kiest voor preventie en dus voor integraal jeugdbeleid, dan moet je daar zo vroeg mogelijk mee beginnen. Peuterspeelzalen zijn dan een essentiële schakel, zeker als je bovendien kiest voor dienstverlening dicht bij de burger. Als er iets wijkgericht is, dan is het wel de peuterspeelzaal. Leiden heeft daarin een sterke traditie.'

In de stad Leiden gaat het om ruim twintig locaties met in totaal 1150 kindplaatsen en pakweg 2000 peuters per jaar, aldus Piet Penning, directeur van de [Stichting Peuterspeelzalen Leiden \(SPL\)](#) waaronder al die peuterspeelzalen vallen. 'Leiden staat bekend als kennisstad, maar er wonen ook veel laagopgeleide mensen. We bedienen bewust alle groepen, om segregatie tegen te gaan. We hebben gemengde groepen en bieden overal vve aan. Kinderen met een achterstand hoeven niet naar een speciale peuterspeelzaal maar kunnen altijd in hun eigen buurt terecht.'

Die nabijheid is belangrijk. Roos Van Gelderen: 'Voor veel ouders is dat doorslaggevend, bleek uit onderzoek.'



Goed voorbereid naar de basisschool

Het succes van het Leidse peuterwerk is mede te danken aan de jarenlange nadruk op kwaliteit, stelt Piet Penning. 'Al in 2012 kozen we voor ambitieniveau 2, dus met twee gediplomeerde leidsters per groep. Dat maakt het makkelijker om de ontwikkeling van ieder kind te volgen.'

Momenteel krijgen ruim 300 peuters vve, alle leidsters zijn daarin geschoold. 'Zo-doende gaan ook deze kinderen goed voorbereid naar de basisschool.'

Sowieso investeert SPL veel in goed opgeleide leidsters. 'Binnenkort starten we met

een pilot over de rol van motivatie als motor voor verdere professionalisering. Daarbij werken we onder ander samen met de Universiteit en de [Leidse Aanpak](#) voor Talentontwikkeling.'

Tevreden ouders

SPL heeft de harmonisatie aangegrepen om de merites van peuterspeelzaalwerk nog eens extra te onderstrepen. Piet Penning: 'Onze kracht zit hem in vier uitgangspunten:

- 1) de ontwikkeling van het kind staat centraal
- 2) we doen aan preventieve vroegsignalering
- 3) we [betrekken de ouders](#) bij wat er in de speelzaal gebeurt

- 4) we zijn zichtbaar in de wijk en per wijk hanteren we een aanpak die aansluit bij de bevolkingsopbouw'

Piet Penning: 'We zitten altijd in of vlakbij een basisschool, bijvoorbeeld in een buurthuis. Bovendien hebben we een nauwe band met speeltuinen. Leiden heeft verhoudingsgewijs de meeste speeltuinen van Nederland! Ouders krijgen via het contract dat ze met ons afsluiten ook een abonnement op de speeltuin. Dat stimuleert hen om er met hun kinderen op uit te gaan. En daar ontmoeten ze ook andere ouders. We zien hen echt als [partners](#) in de opvoeding en ontwikkeling. Dat waarderen ze en dat blijkt ook uit een recent klanttevredenheidsonderzoek. Ze geven ons een 8,1.'

Nu vve is goedkoper dan straks jeugdzorg

Mede daardoor is in Leiden iedere peuterspeelzaal een onderdeel van het wijknetwerk. Piet Penning: 'We overleggen mét en verwijzen zo nodig náár onder andere het CJG, sociale wijkteams en de pedagogische professionals van [JES Rijnland](#). Als je ontwikkelproblemen én talenten tijdig opmerkt, dan heeft een kind daar wat aan voor de rest van zijn leven.'

Om die positie in het wijknetwerk te handhaven moeten leidsters contact onderhouden met instanties in de buurt. Roos van Gelderen: 'Daar moeten ze dus ook uren voor krijgen. Daar moet je in de financiering rekening mee houden. Alleen dan is het ook echt een vorm van preventie.'

En die preventie is niet alleen goed voor peuters zelf maar bespaart de samenleving geld. Piet Penning: 'De kosten voor vve zijn veel lager dan de jeugdzorg die nodig is als kinderen op latere leeftijd uitvallen.'

Dissonant in harmonisatie

In financiële zin volgt SPL de harmonisatie. Piet Penning: 'Dus ouders die tweeverdieners zijn moeten Kinderopvangtoeslag aanvragen. Aan de andere kant hebben we de ouderbijdrage voor alleenverdieners precies gelijk gezet met de nettobijdrage die ouders betalen in de kinderopvang. Zo is het voor ouders heel betaalbaar gebleven. En omdat we werken met inkomensafhankelijke tarieven is het voor ouders met een laag inkomen zelfs heel voordelig geworden sinds 1 januari.'

Wel is Piet Penning bezorgd over de kant die het landelijk opgaat met de harmonisatie. 'Het lijkt vooral een financieel model te worden. Dat komt veel gemeenten wel goed uit. Die zeggen: 50% van de kinderen valt nu onder de wet kinderopvang dus daarmee kunnen we de subsidie korten en zo hebben we een bezuiniging binnengehaald. Maar dat gaat totaal voorbij aan de ontwikkelkansen die peuterspeelzalen bieden. Begrijp me niet verkeerd want de kinderopvang doet uitstekend werk, maar de nadruk ligt er op de O van opvang en bij de peuterspeelzaal gaat het vooral om de O van ontwikkeling.'

De neiging van sommige gemeenten om het peuterspeelzaalwerk over het hoofd te zien is vaak historisch bepaald, maar onterecht, stelt wethouder Van Gelderen. 'Als het peuterspeelzaalwerk van oudsher minder prominent aanwezig is, zal een gemeente zeker in tijden van bezuinigingen andere keuzes maken. Zonde, want nogmaals: het is een onmisbare preventieve schakel in je integrale jeugdbeleid én je wijkaanpak. Dus collega-wethouders: ga er eens kijken. Ga in gesprek met leidsters en ouders. Kijk hoe álle peuters profiteren van het spelend leren, van het contact met leeftijdsgenootjes met uiteenlopende achtergronden. Prachtig om te zien!'